

СИЛАБУС
освітньої компоненти
«Основи корпоративної соціальної відповідальності»
2024 – 2025 навчальний рік

Освітня програма: «Поствоєнна соціально-психологічна реабілітація».

Сертифікатна програма: «Управління соціальними закладами»

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: другий (магістерський).

Викладач	Попова Анастасія Сергіївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/popova/
Контактний телефон	063 335 99 68
E-mail викладача	kovaleva.anastasia.45@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	5/150	-	-	-	залік
заочна		6	6	138	

Семестр: III семестр (заочна форма).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціальна відповідальність, корпоративна соціальна відповідальність, корпоративне волонтерство, цілі сталого розвитку.

Мета курсу: є формування сучасних знань про принципи, методи та підходи до сутності та змісту корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного волонтерства у діяльності сучасної організації в контексті цілей сталого розвитку; формування практичних навичок у майбутніх соціальних працівників у галузі розробки, реалізації та впровадження програм корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного волонтерства інтегрованих у стратегію організації.

Предмет курсу: є теоретико-методичні та організаційні засади створення та реалізації програм корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного волонтерства.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

К-3 Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

К-4 Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.

К-10 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

та демонструвати такі результати навчання:

ПРН-3 Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН-4 Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН-10 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

Зміст курсу:

Тема 1. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю

1.1.-1.2. Теоретичні засади розвитку та функціонування корпоративної соціальної відповідальності

Цілі сталого розвитку та корпоративна соціальна відповідальність. Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини. Соціальна відповідальність держави. Соціальна відповідальність бізнесу. Історія становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Сутність концепції корпоративна соціальна відповідальність. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 2. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності

2.1.-2.2. Організаційні засади розвитку корпоративної соціальної відповідальності

Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі. Корпоративне громадянство. КСВ як складова стратегії управління та чинник підвищення конкурентоспроможності організації. Впровадження КСВ у практики і процедури компанії. Можливі загрози та шляхи мінімізації ризиків КСВ. Організація діяльності з КСВ. Етичні кодекси. Структурні підрозділи та комітети компаній у сфері КСВ. Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти менеджера з КСВ в компаніях.

Тема 3. Корпоративне волонтерство як елемент КСВ

3.1. Корпоративне волонтерство як феномен КСВ

Корпоративне волонтерство: основна характеристика феномену. Інструменти корпоративного волонтерства. Концептуальні моделі корпоративного волонтерства. Операційні благодійні програми: основні характеристики та етапи запровадження. Грантові програми у системі корпоративного волонтерства. Корпоративні фонди у системі корпоративного волонтерства. [Pro-bono послуги](#) в системі корпоративного волонтерства. [«In-kind giving»](#) програми у системі корпоративного волонтерства.

Тема 4. Організаційно-технологічні аспекти реалізації програм корпоративного волонтерства.

4.1.-4.2. Реалізація корпоративного волонтерства

Етапи запровадження корпоративного волонтерства. Організаційні аспекти корпоративного волонтерства. Система управління корпоративним волонтерством. Роль комунікацій у розвитку корпоративного волонтерства. Стейкхолдери і мотивація зацікавлених сторін. Принципи реалізації корпоративного волонтерства. Партнерство в реалізації корпоративного волонтерства. Технології партнерства. Модель успішного партнерства. Роль комунікацій у розвитку корпоративного волонтерства. Побудова системи комунікацій з КСВ. Консультації з заінтересованими сторонами на різних етапах розробки та впровадження стратегії з КСВ та механізм зворотного зв'язку з ними. Ресурси в сфері соціальної звітності. Корпоративні соціальні звіти: сутність, завдання і структура. Аналіз досвіду програм КСВ та КВ на основі аналізу сайтів та не фінансових звітів.

Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

5.1.-5.2. Державна політика щодо сприяння розвитку корпоративної соціальної відповідальності у бізнес-секторі

Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Мета, завдання і цілі. Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Історія розвитку програм КСВ та КВ в Україні. Організації в Україні, які опікуються проблемою Досвід впровадження програм КСВ та корпоративної відповідальності в Україні. Топ 10 українських кампаній за рейтингом КСВ. Статистичні дані залучення бізнесу до реалізації програм КСВ.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій, інтерв'ю, проектування); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Особливості проведення навчальних занять: заняття проводяться у формі лекцій, семінарів під час яких активно використовуються бесіди, дискусії, мозкові штурми, індивідуальна та групова робота тощо; висловлювання власної точки зору заохочується. З метою закріплення матеріалу та накопичення балів поточного оцінювання здобувачам пропонуються завдання для самостійної та індивідуально-дослідницької роботи.

Під час лекцій надається загальний огляд ключових концепцій курсу, формують базові знання, необхідні для подальшого виконання самостійних та дослідних завдань. Протягом лекцій викладач може також надавати приклади з реального життя, ілюструвати теоретичні поняття на прикладах, ініціювати обговорення та стимулювати інтерес до предмету шляхом звернення до виконаних завдань самостійної та індивідуально-дослідницьких завдань. Однак важливо пам'ятати, що кількість лекційних занять обмежена, і їх головна мета – встановити загальні основи і напрямок досліджень.

Семінарські заняття можуть доповнювати зміст лекційних тем або можуть передбачати розгляд відмінних від лекційних питань, які відображають зміст теми. Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо.

На основі лекцій та семінарських занять здобувачі виконують самостійну роботу та ІНДЗ, що дозволяє закріпити отримані знання та розвинути навички самостійного аналізу та дослідження.

Самостійна робота та ІНДЗ є важливою частиною курсу, яка дозволяє здобувачам набрати бали в рамках поточного контролю та заглибитись у теми, розглянуті на лекціях, і застосувати теоретичні знання на практиці. Студенти мають бути готові презентувати свої роботи на семінарських заняттях. Виконання цих завдань сприяє розвитку критичного мислення та наукового підходу до вирішення задач.

Політика щодо оформлення та подання робіт для поточного оцінювання

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з відповідної теми або під час індивідуальної/групової консультації. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання.

Важливо враховувати, що оформлення самостійної роботи та ІНДЗ передбачає форматування тексту відповідно до загальноприйнятих вимог (редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14, без розстановки переносів, стиль – normal (звичайний), інтервал між рядками – одинарний. Назва файлу роботи повинна відповідати прізвищу + назва роботи (Наприклад Попова_СР та ІНДЗ до теми 1). Параметри сторінки: - розмір полів: ліве – 2,5 см, праве – 1,0 см, верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см; сторінки без нумерації, абзац – 1,25, текст вирівняний по ширині.)

Усі роботи мають бути виконані самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Політика дотримання академічної доброчесності

Дотримання принципів академічної доброчесності є основою для успішного виконання самостійної роботи та ІНДЗ. Це означає, що студент має самостійно виконувати завдання, забезпечуючи унікальність тексту на рівні не менше 50%. Будь-які форми плагіату чи обману заборонені.

Політика використання штучного інтелекту

Інструменти ШІ, такі як ChatGPT, Grammarly, або інші подібні платформи, можуть бути використані здобувачами для підтримки самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Це включає написання чернеток, перевірку граматики, генерацію ідей або обробку даних. Проте, використання ШІ повинно відбуватись етично і не замінити самостійну роботу здобувача. Здобувачі повинні дотримуватись таких принципів:

- ШІ не може використовуватися для автоматичного виконання завдань, що вимагають критичного мислення та аналізу.
- Будь-яке використання ШІ повинно бути відкрито зазначене в роботі (наприклад, у вигляді примітки про використання інструменту для певних етапів).
- Здобувачі несуть відповідальність за зміст роботи, включаючи точність інформації та уникнення плагіату.

- Інструменти ШІ не повинні використовуватися для генерації академічних текстів без критичного аналізу здобувачем, порушення приватності та конфіденційності даних, а також для створення та поширення дезінформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Регулярне відвідування лекцій та семінарських занять є важливим для успішного засвоєння матеріалу курсу. У разі пропуску лекційних занять, студент має можливість опрацювати матеріали в Moodle. Відпрацювання пропущених семінарських занять є обов'язковим, здійснюється у форматі очного або дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно графіку консультацій) Графік зустрічей для складання пропущених семінарських занять обговорюється зі здобувачем та викладачем для узгодження часу.

Виконанні завдання самостійної роботи та ІНДЗ мають бути підвантажені у Moodle до початку заняття з відповідної теми. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

Політика допуску до заліку та його складання

Щоб отримати допуск до заліку, студент повинен набрати не менше 35 балів за роботу протягом семестру, наявності виконаних завдань самостійної роботи та ІНДЗ (самостійних та індивідуальних занять). Допуск до заліку передбачений за умов: набрання 25 балів за роботу протягом семестру, наявності конспекту усіх лекцій, усно зданих тем за семінарськими заняттями, наявності роздрукованої папки з роботами (самостійних та індивідуальних завдань). Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Підсумкова оцінка з дисципліни складатиметься з відповідей на семінарських заняттях, а також виконаних робіт СР та ІНДЗ, як складової залікової роботи

Політика щодо перезарахування результатів неформального/інформального навчання

Для студентів, які пройшли додаткові навчальні курси чи програми, можливе перезарахування перезарахування результатів неформального та/або інформального навчання згідно з процедурою визначеною факультетом дошкільної, спеціальної та соціальної освіти на основі п. 8.2. «Положення про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті» від 29.06.2023 року № 13/3.3.

Політика щодо дистанційного навчання та безпеки

В умовах дистанційного навчання лекційні та семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час.

Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно визначеного вище графіку.

За умови оповіщення про повітряну тривогу, здобувач має право вийти з пари за попередженням викладача. Пропущену пару необхідно опрацювати асинхронно.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук); програмне (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, Zoom, репозитарій); наочність (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1					50	100
T1	T2	T3	T4	T5		
50	50	50	50	50		

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		0 - 10
1.2.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 –10
1.3.	Виконання ІНДЗ до теми 1		0 – 30
Максимум за тему 1		50 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (6 годин)		0 - 10
2.2.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 –10
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2		0 – 30
Максимум за тему 2		50 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		-
3.2.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 – 20
3.3.	Виконання ІНДЗ до теми 3		0 – 30
Максимум за тему 3		50 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		-
4.2.	Виконання самостійної роботи до теми 4: • Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 – 20
4.3.	Виконання ІНДЗ до теми 5		0 – 30
Максимум за тему 4		50 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)		0 - 10
5.2.	Виконання самостійної роботи до теми 5: Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;		0 –10
5.3.	Виконання ІНДЗ до теми 6		0 – 30
Максимум за тему 5		50 балів	

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо. Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлено у «Системі оцінювання» та розміщений на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

навчальній платформі Moodle БДПУ. За результатами поточного контролю здобувач може отримати максимально 50 балів.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів). Підсумковий контроль може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): усний екзамен та захист відповідей; тестування. За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання: внутрішня університетська шкала

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

1. ГВардія. Рейтинг соціально відповідальних компаній України [Електронний ресурс] / Всеукраїнський рейтинговий журнал «ГВардія». 2013. Режим доступу: http://kontrakty.ua/doc/rating_CSR_2013.pdf.

2. Глобальний договір: *ООН (UN Global Compact, 2000)*. URL: globalcompact.org.ua

3. Дослідження центру «Розвитку КСВ». URL: <http://press.unian.net/pressnews/1262036-krupneyshie-ukrainskie-kompanii-znachitelno-uluchshili-pokazatelraskryitiya-informatsii-o-korporativnoy-sotsialnoy-otvetstvennosti-ekspertyi.html>.

4. Другий каталог КСВ. URL: <https://csr-ukraine.org/materials/drugiy-katalog-ksv-iniciativ-2020-2021-rr/>

5. Звіт ООН про стан волонтерства у світі: *Організація об'єднаних націй*. URL: http://www.volunteer.kiev.ua/pages/236_zvt_pro_stan_volonterstva_u_svt_2011.

6. ЗУ «Про благодійництво та благодійні організації»: *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/531/97-%D0%B2%D1%80>.

7. ЗУ «Про волонтерську діяльність»: *Верховна Рада України*. URL: <http://uazakon.ru/zakon/zakon-o-volonterskoy-deyatelnosti.html>

8. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика [Текст] : підручник / Саприкіна М., Ляшенко О., Саєнсує М., Місько Г., Зінченко А.; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С. К. : ТОВ «Фарбований лист», 2018. 480 с.

9. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А. Я. Кузнєцової. К.: УБС НБУ, 2019. 214 с.

² Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 35 балів за виконанні роботи протягом семестру.

10. Корпоративне волонтерство. Український форум благодійників. URL: <http://www.ufb.org.ua/sektor-blagodijnosti/blagodijnist-biznesu/instrumenti-korporativnoi-filantropii/korporativnevolonterstvo.htm>

11. Кубачук А. *Корпоративное волонтерство: три в одном.* URL: <http://www.companion.ua/articles/content?Callback=46&id=2349>

12. Лазоренко О., Колишко Р., та ін. Посібник із КСВ. «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності» / К.: Видавництво «Енергія», 2018. 210 с.

13. Матеріали круглого столу «Корпоративне волонтерство: успішні практики та стратегія розвитку в Україні». URL: www.ex.ua/5435513

14. Олійник О. О. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2016. 222 с. <https://ep3.nuwm.edu.ua/11226/1/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.%20%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E.%D0%9E..pdf>

15. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с

16. Петрашко Л.П. Корпоративна відповідальність: крос-культурні моделі та бізнес-практики: монографія. К.: КНЕУ, 2013. 372 с.

17. Сапрыкина М. Корпоративное волонтерство: с чего начинать? Рекомендации для компаний. К.: ООО «Фарбований Лист», 2011. 53 с.

18. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2015. 519. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kolot_Anatolii/Sotsialna_vidpovidalnist.pdf?PHPSESSID=ppv300mggrg2mtv2m ebtjlsvh3

19. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гогоуля, І. П. Кудінова; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин : Лисенко, 2011. 175 с.

20. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К.: КНЕУ, 2015. 519 с.

21. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А. М. Колота. К.: КНЕУ, 2012. 501 с.

22. Hustinx L., Shachar I., Handy F., Smith D. Changing Nature of Formal Service Program volunteering / The Palgrave Handbook of Volunteering, Civic Participation, and Nonprofit Associations, 2016. P. 351.

23. Kenn Allen, Monica Galiano, Sarah E. Hayes. The Final Report of the Global Corporate Volunteering Research Project. International Association for Volunteer Effort. Dulles, Virginia, USA. 2011. 301 p.

24. Powered by pro-bono. The nonprofit's step-by-step guide to scoping, securing, scaling probono resources. San Francisco: Taproot foundation, Jossey-Bass a Wiley Imprint, 2012. 106 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>

2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>

3. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org.ua/login/index.php>

4. Репозитарій БДПУ: <https://dspace.bdpu.org.ua/>

5. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>

6. Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності <https://csr-ukraine.org/>

7. Український форум благодійників <https://ufb.org.ua/>